

**คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**

**The Desirable Characteristics of Professional Administrators in Schools
Under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area**

เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย*

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.ชรินดา พิมพ์บุตร***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร 84 คน ครูผู้สอน 168 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 84 คน รวมทั้งสิ้น 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก 0.36-0.82 และค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที (t-test) และค่าสถิติเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดโรงเรียน มีดังนี้

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชน ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเอง ในเชิงบริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้านเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

คำสำคัญ : ผู้บริหารมืออาชีพ, คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปลวกธาตุโสภาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในด้านการเป็นผู้นำวิชาการ การเป็นผู้นำการบริหารจัดการ และการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารไว้ด้วย

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and compare the desirable characteristics of professional administrators in schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area, classified by status, gender, and school sizes. The samples consisted of 84 administrators, 168 teachers, and 84 chairmen of Basic Education Board, yielding a total of 336 participants. The instruments for data collection was a 5-rating scale questionnaire with the discriminative power ranging from 0.36 to 0.82 and the reliability of 0.97. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The findings were as follows:

1. The desirable characteristics of professional administrators in schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area as perceived by administrators, teachers and chairmen of Basic Education Board, as a whole and each aspect were at a high level.

2. The desirable characteristics of professional administrators in schools as perceived by administrators, teachers and chairmen of Basic Education Board, classified by status, gender, and school sizes, were found as follows:

2.1 The desirable characteristics of professional administrators in schools as perceived by participants with different status, as a whole showed no differences. When considering each aspect, instructional leader was found with the statistical significance at .05 level. The chairmen of Basic Education Board perceived the said aspect at a higher level than school administrators.

2.2 The desirable characteristics of professional administrators in schools as perceived by participants with different gender, as a whole were found with the statistical significance at .05 level. When considering each aspect, including Moral and Ethical Leader, Administrative Management Leader, Society and Community Leader, Leader Self-Development in Administration. The participants' perception toward all aspects was different at a statistical significance level of .05. In terms of gender, male perceived the said aspects at a higher level than female.

2.3 The desirable characteristics of professional administrators in schools as perceived by participants from different school sizes, as a whole showed no difference. When considering each aspect, Moral

and Ethical Leader and Leader Self-Development in Administration were found at a statistical significance level of .05. Participants from small schools perceived the said aspects at a higher level than ones from large schools.

3. The guidelines for developing desirable characteristics for professional administrators in schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area were proposed, including Instructional Leader, Administrative Management Leader, and Leader Self-Development in Administration.

Keywords: Professional Administrators, Desirable Characteristics of School Administrators

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของคนไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตการศึกษา และสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตราที่ 39 การกระจายอำนาจดังกล่าว จะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีความอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากแนวคิดดังกล่าวเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง รัฐจึงจัดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ในมาตราที่ 35 ดังนี้ มาตราที่ 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล จากหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวปฏิบัติและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลตามมาตรา 39 (3) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 โดยให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งก็คือผู้บริหาร เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป

คำว่า “ผู้บริหาร” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา นอกจากนี้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 72) กล่าวไว้ว่า การบริหารกิจการใดๆ ก็เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะดำเนินธุรกิจต่างๆ ไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารองค์กรจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ในสถานศึกษาก็เช่นกัน ผู้บริหารที่จะนำพาสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพในการบริหารสถานศึกษา จึงจะสามารถนำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ ถึงจะได้เรียกว่าผู้บริหารมืออาชีพหรือผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชน

จากสิ่งที่กล่าวมาแล้ว การที่โรงเรียนจะดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้บริหารมีอาชีพตามที่กล่าวมาแล้วนั้นมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาจึงจะทำให้สถานศึกษาประสบ
ความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

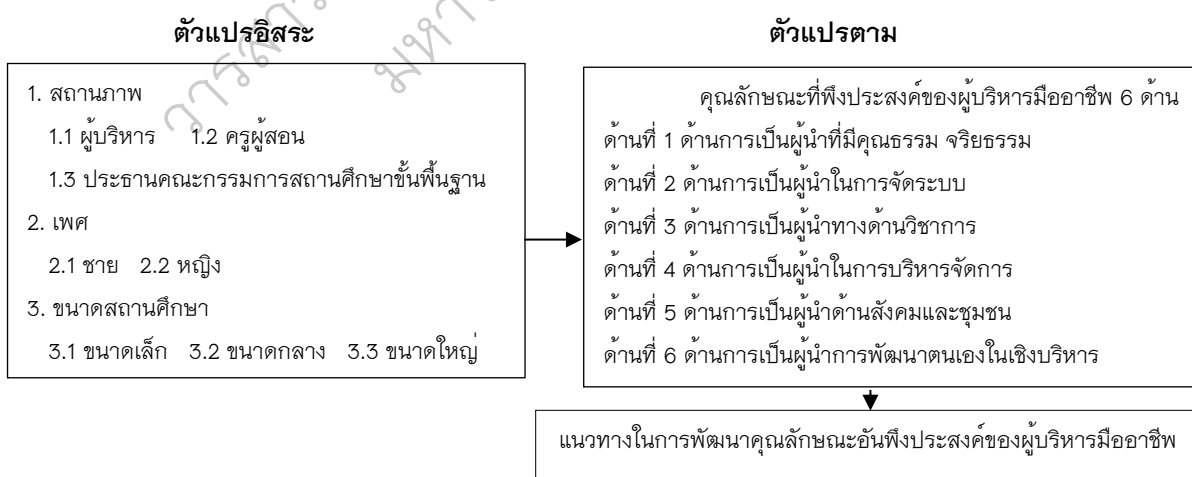
คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับใด
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความแตกต่างกัน ในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,673 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 231 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,230 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 212 คน จาก 212 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้วิธีการ ดั่งนี้ ใช้ตารางแสดงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 199) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน จาก 71 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 84 คน ครูผู้สอน จำนวน 168 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 84 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) Reating Scale) สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ผู้วิจัยสร้างและนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แก้ไขปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 80 ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total Correlation) ของ Pearson และค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 336 ฉบับ ไปยังโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่าง และหลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วให้ส่งคืนกลับมายังโรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าร้อยละ (Percentage) การทดสอบค่า t (t-test) ชนิด Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสถิติ F-test (one-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.62$) คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการจัดระบบ ($\bar{x} = 4.48$) คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชน ($\bar{x} = 4.48$) คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ($\bar{x} = 4.44$) คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.44$) และคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำวิชาการ ($\bar{x} = 4.35$)

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ เพศ และขนาดของโรงเรียนมีดังนี้

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นผู้นำวิชาการ ซึ่งผู้บริหารมีความคิดเห็นน้อยกว่าประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ด้าน คือ 1) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ 3) ด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชน 4) ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร โดยที่ทั้ง 4 ด้านนั้น เพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ซึ่งทั้ง 2 ด้านนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจะมีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านที่ควรได้รับการพัฒนา คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ และด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก” จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก

การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เพื่อรัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ และยิ่งถือเป็นการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไร้พรมแดน เป็นยุคเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้บริหารจึงจะต้องเป็นมืออาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับความเป็นวิชาชีพชั้นสูงทางการบริหารการศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำทางการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ บริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) มีความสามารถประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถระดมและใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และในสภาพปัจจุบันยังมีการแข่งขันทางการศึกษาทำให้จำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการสร้างการยอมรับให้แก่สังคม ซึ่งความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารคือปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการบริหาร จากเหตุผลดังกล่าว คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พนมไพ ไชยบุตร, 2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 6 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำสังคม และชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ (พรพิมล นิยมพันธุ์, 2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรว เขต 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ (พุทธชาติ วรรัตน์, 2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบทบาทในการบริหารและจัดการศึกษารองลงมา คือ คุณลักษณะทางวิชาชีพ และสุดท้ายคือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วน (จันทิมา ผลอินทร์, 2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ (ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต, 2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพ เพศ และขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในยุคปฏิรูปการศึกษายุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพจึงจะทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษา บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษามีการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องอาศัยครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนเป็นแรงขับเคลื่อนโดยเฉพาะครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและประธานกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารและครูในการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงทำให้ครูและประธานกรรมการสถานศึกษารับรู้คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุบิน แสงสระคู, 2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะ ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดของสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประสงค์ ปาลิงห์, 2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ อายุ วุฒิ และสถานภาพของการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ ในการบริหารฐานโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ มีการบริหารการศึกษาในด้านต่างๆ ด้วยความเป็นมืออาชีพ มีเทคนิคและ แนวคิดทางการบริหารมาใช้ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการบริหารนั้นสิ่งที่สำคัญในการบริหารอีกอย่างหนึ่ง คือผู้บริหารต้องรู้จักและความเข้าใจในความแตกต่างของบุคลากรในสถานศึกษา บริหารจัดการโดยใช้บุคลากรให้ เหมาะสมกับประเภทของงานที่มีในสถานศึกษา ซึ่งในการทำงานบางอย่างที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนโดยทั่วไปแล้ว เพศหญิงอาจมีความเหมาะสมกับการทำงานมากกว่าเพศชาย หรืองานบางอย่างเพศชายอาจจะมีความเหมาะสม ในการทำงานมากกว่าเพศหญิง ดังนั้นจึงทำให้เพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ยุทธพงษ์ กิ่งวิชิต, 2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ (นิตยา ทองไทย, 2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีขอบข่ายงานการบริหารแบบเดียวกัน ประกอบด้วย การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และมีการบริหารตามแนวปฏิรูป พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 47-48) เป็นการบริหาร แบบมีส่วนร่วม/การบริหารโดยองค์คณะบุคคล เป็นการบริหารที่เน้นการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของนักเรียน เป็นการบริหารที่ใช้บุคลากรมืออาชีพ เป็นการบริหารที่ต้องมีการตรวจสอบและประเมินตามมาตรฐาน เป็นการบริหารที่เน้นเป็นพิเศษที่สถานศึกษา/โรงเรียนกระจายอำนาจไประดับท้องถิ่น เป็นการบริหารที่ต้องอาศัยองค์การวิชาชีพ เน้นคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และเป็นการบริหารที่เน้นความทัดเทียมกัน เป็นการบริหารที่ต้องประกันคุณภาพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารซึ่งมีบทบาทหลักในการบริหารและจัดการศึกษา มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน ชุมชน องค์กร บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน มีการรวมกลุ่มการทำงานของสถานศึกษา ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พนมไพ ไชยบุตร, 2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ (รุ่งทิพย์ ปินะสา, 2557, บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทรรศนะต่อผู้บริหารมืออาชีพโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จึงเป็นข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้นำไปปรับเปลี่ยนการบริหารที่มีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำวิชาการ จึงเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการเพื่อก้าวไปสู่ผู้บริหารมืออาชีพต่อไป

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นข้อมูลในการพิจารณาเป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงคุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนต่อไป

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการบริหารงานโรงเรียน โดยมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ ที่สามารถมองเห็นภาพรวมได้ชัดเจน และให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาตนเองสู่ผู้บริหารมืออาชีพต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในอนาคต หรือควรศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่เป็นผู้บริหารมืออาชีพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ. ครูสภา.

จันทิมา ผลอินทร์. (2555). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง. _____ (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูป รอบ 2 และการประเมินภายนอกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นิตยา ทองไทย. (2559). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาส์น.

ประสงค์ ปาลิ่งห์. (2547). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

พนมไพร ไชยบุตร. (2557). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรพิมล นิยมพันธุ์. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พุทธชาติ วรรัตน์. (2556). ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต. (2555). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

รุ่งทิพย์ ปินะสา. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในทัศนะของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุบิน แสงสระคู. (2552). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.